

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΑΝΗΛΙΚΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Διπλωματική Εργασία του
Γεώργιου Καντζόπουλου
Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Αλεξανδροπούλου Ευγενία

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

- Σκοπός της εργασίας
- Θετικά του διαδικτύου και χρήση του από τους νέους
- Εθισμός
- Ορισμός ηλεκτρονικού εγκλήματος και τα είδη που υπάρχουν
- Εγκλήματα αποκλειστικά κατά ανηλίκων
- Νομοθετική προσέγγιση
- Η σύμβαση για τον Κυβερνοχώρο και η οδηγία 2013/40/ΕΕ
- Τι ισχύει στην Ελλάδα
- Μέτρα πρόληψης και συμβουλές
- Ερωτηματολόγιο
- Μελέτες περιπτώσεων
- Συμπεράσματα

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Μελέτη και καταγραφή των ηλεκτρονικών εγκλημάτων κατά ανηλίκων
- Νομοθετικό πλαίσιο γύρω από τα εγκλήματα αυτά
- Τρόποι προστασίας και αντιμετώπισης

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- Δημιουργία σημερινής μορφής πριν από περίπου 25 χρόνια
- Το χρησιμοποιούν χρήστες όλων των ηλικιών
- 1,5 δις ημερησίως

ΧΡΗΣΗ ΑΠΟ ΝΕΟΥΣ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Ελλάδα

Ανήλικοι μεταξύ 13-17 87% καθημερινά
Χρήση περίπου 142 λεπτά μ.ο.

Εξωτερικό

Αφιερώνουν περίπου 2 ώρες στο διαδίκτυο

ΕΘΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ INTERNET

Χαρακτηριστικά εθισμού

- ανάγκη μεγαλύτερη ενασχόληση με το διαδίκτυο
- αίσθημα στέρησης
- ενασχόληση περισσότερη απ' αυτήν που είχε προγραμματιστεί
- ανεπιτυχείς προσπάθειες ελέγχου
- μείωση άλλων δραστηριοτήτων

ΑΙΤΙΕΣ ΕΘΙΣΜΟΥ

- Ψυχολογικές
- Κοινωνικές
- Οικογενειακές

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΓΚΛΗΜΑ

Ορισμός

Κάθε παράνομη δραστηριότητα που για την διάπραξη αλλά και για την αντιμετώπισή της απαιτείται η τεχνολογική γνώση.

Διακρίνεται σε 2 έννοιες:

- Στενή
- Ευρεία

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ

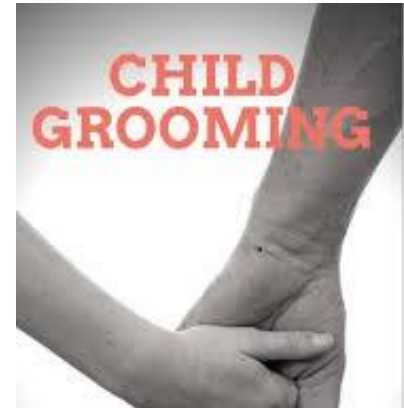
- ο Το έγκλημα στον κυβερνοχώρο είναι γρήγορο
- ο Είναι εύκολο στη διάπραξή του και τα ίχνη που αφήνει είναι ψηφιακά.
- ο Για την τέλεση του απαιτούνται εξειδικευμένες γνώσεις.
- ο Οι κυβερνο-εγκληματίες πολλές φορές δεν εμφανίζονται με την πραγματική τους ταυτότητα
- ο Μπορεί να διαπραχθεί από οποιοδήποτε μέρος
- ο Ο εντοπισμός ενός ψηφιακού εγκληματία είναι πολύ δύσκολος
- ο Το ηλεκτρονικό έγκλημα αποδίδει μεγάλα κέρδη.
- ο Ο αριθμός των θυμάτων τους είναι κατά πολύ μεγαλύτερος σε σχέση με παραδοσιακά εγκλήματα
- ο Δεν απαιτείται φυσική μετακίνηση του δράστη
- ο Η καταγραφή της εγκληματικότητας στον Κυβερνοχώρο δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα
- ο Η αστυνομική διερεύνηση του είναι πολύ δύσκολη

ΕΙΔΗ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ

- Hacking ή cracking
- Spamming
- Διασπορά κακόβουλων προγραμμάτων
- Απάτη μέσω διαδικτύου
- Κατασκοπεία
- Τα Cookies
- Υποκλοπή αρχείων_Η/Υ
- Πειρατεία λογισμικού
- Πλαστογραφία
- Κυβερνοπόλεμος

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ

- Παιδική πορνογραφία
- Διαδικτυακός εκφοβισμός (cyber-bullying)
- Διαδικτυακή αποπλάνηση (grooming)

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ-ΠΟΙΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Υπέρ της ρύθμισης του διαδικτύου

- ο Το Διαδίκτυο είναι ανοιχτό σε όλους και απαιτείται η ρύθμιση του για τον έλεγχο του παράνομου περιεχομένου του
- ο Δεν αποτελεί διαφορετικό μέσο επικοινωνίας
- ο Υπάρχει πολύ επιβλαβές υλικό σε αυτό και αυξανόμενη εγκληματική δραστηριότητα
- ο Οι περισσότεροι χρήστες, απαιτούν κάποια μορφή ρύθμισης για την προστασία των δεδομένων τους

Κατά της ρύθμισης του διαδικτύου

- ο Η ελευθερία του λόγου
- ο Το Διαδίκτυο είναι διαφορετικό από τα άλλα μέσα επικοινωνίας, διαθέτοντας χαρακτηριστικά όπως η ελευθερία, η ειλικρίνεια και ο πειραματισμός
- ο Το Διαδίκτυο δεν μπορεί να ρυθμιστεί, διότι είναι τεράστιο και παγκόσμιο
- ο Οι ρυθμίσεις είναι οι πιο αυστηρές που θα μπορούσαν να τεθούν
- ο Οι γονείς και οι δάσκαλοι είναι υπεύθυνοι για να προστατεύσουν τα παιδιά

Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΥΒΕΡΝΟΧΩΡΟ

Η Διεθνής Σύμβαση για τον Κυβερνοχώρο, με αντικείμενο την καταπολέμηση της εγκληματικής δραστηριότητας στους κόλπους του διαδικτύου, καταρτίστηκε στις 23/11/2001 στη Βουδαπέστη.

Περιλαμβάνει:

- ο Διατάξεις ουσιαστικού ποινικού δικαίου
- ο Διατάξεις ποινικού δικονομικού δικαίου
- ο Διατάξεις διεθνούς δικαστικής συνεργασίας

Η Οδηγία 2013/40/ΕΕ

Η οδηγία έχει βασικούς στόχους:

- Την εναρμόνιση του ποινικού δικαίου στον τομέα επιθέσεων στα πληροφοριακά συστήματα
- Τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών-μελών.

Μεταφορά στο ελληνικό δίκαιο έγινε με τον
ν.4411/2016

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Παιδική πορνογραφία

- 348Α του ΠΚ
- 348Γ του ΠΚ

Cyber bullying

- 312 του ΠΚ

Grooming

- 348Β του ΠΚ
- 337 του ΠΚ

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

- Κρυπτογραφία
- Κωδικοί πρόσβασης
- Λογισμικό ασφαλείας

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

Για γονείς:

- ο Να σιγουρευτούν ότι τα παιδιά είναι ενήμερα
- ο Να είναι ιδιαίτερα προσεχτικοί όταν τα παιδιά χρησιμοποιούν τα chatrooms
- ο Να εγκαταστήσουν στον υπολογιστή λογισμικό φίλτρο
- ο Να συζητήσουν με τα παιδιά για την ασφάλεια του διαδικτύου

Για νέους:

- ο Να μην δίνουν σε κανέναν τον κωδικό πρόσβασης στο διαδίκτυο
- ο Να μην απαντούν σε ηλεκτρονικά μηνύματα που τους κάνουν να αισθάνονται «άβολα»
- ο Να αποφεύγουν να στέλνουν τη φωτογραφία και τα προσωπικά στοιχεία τους σε άγνωστους
- ο Να αναπτύξουν κριτική διάθεση σε ότι διαβάζουν στο Διαδίκτυο

ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΑ

Φύλο

- ο Αγόρι: 51 άτομα (62,2%)
- ο Κορίτσι: 31 άτομα (37,8%)

Ηλικία

- ο 12-17 χρονών

Ποιες ηλεκτρονικές συσκευές χρησιμοποιείς;

- ο Σταθερό υπολογιστή: 67 άτομα (81,7%)
- ο Φορητό υπολογιστή: 22 άτομα (26,8%)
- ο Smartphone: 68 άτομα (82,9%)
- ο Tablet: 43 άτομα (52,4%)
- ο Smart TV: 11 άτομα (13,4%)

Που χρησιμοποιείς το διαδίκτυο;

- ο Δωμάτιο σπιτιού: 74 άτομα (90,2%)
- ο Σχολείο: 36 άτομα (43,9%)
- ο Σπίτια φίλων: 42 άτομα (51,2%)
- ο Internet cafe: 39 άτομα (47,6%)
- ο Άλλους δημόσιους χώρους: 18 άτομα (21,9%)

Πόσο χρονών ήσουν όταν το χρησιμοποίησες πρώτη φορά;

- ο <7: 18 άτομα (21,9%)
- ο <10: 29 άτομα (35,4%)
- ο <14: 35 άτομα (42,7%)

ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΑ

Πόσο συχνά κάνεις χρήση του διαδικτύου;

- Κάθε μέρα: 46 άτομα (56%)
- Μια- δύο φορές την εβδομάδα: 29 άτομα (35,4%)
- Λιγότερο από μια φορά το μήνα: 7 άτομα (8,5%)

Πόση ώρα το χρησιμοποιείς όταν συνδέεσαι;

- Λίγα λεπτά: 15 άτομα (18,3%)
- Μία ώρα: 30 άτομα (36,6%)
- Δύο- τρεις ώρες: 24 άτομα (29,3%)
- Πάνω από τρεις ώρες: 13 άτομα (15,9%)

Πιστεύεις ότι η μεγάλη χρήση του προκαλεί εθισμό;

- Καθόλου: 6 άτομα (7,3%)
- Λίγο: 27 άτομα (32,9%)
- Αρκετά: 36 άτομα (43,9%)
- Πολύ: 13 άτομα (15,9%)

Χρησιμοποιείς το Internet για:

- Σχολική εργασία: 19 άτομα (23,1%)
- «Κατέβασμα» μουσικής- βίντεο (ταινίες): 46 άτομα (56%)
- «Επίσκεψη» σε κοινωνικά δίκτυα: 63 άτομα (76,8%)
- Αποστολή e-mails: 16 άτομα (19,5%)
- Παιχνίδια στο διαδίκτυο: 49 άτομα (59,8%)

Ποιο κοινωνικό δίκτυο χρησιμοποιείς;

- Facebook: 61 άτομα (74,4%)
- Instagram: 43 άτομα (52,4%)
- Twitter: 14 άτομα (17%)
- Snapchat: 37 άτομα (45,1%)
- Κανένα: 16 άτομα (19,5%)

ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΑ

Αν χρησιμοποιείς κάποιο από τα παραπάνω τι πληροφορίες έχεις σε αυτό;

- Προσωπικές πληροφορίες: 49 άτομα (74,2%)
- Φωτογραφίες: 55 άτομα (83,3%)
- Βίντεο: 22 άτομα (33,3%)
- Τίποτα από τα παραπάνω: 9 άτομα (13,6%)

Έχεις λάβει ποτέ μηνύματα από άγνωστο αποστολέα;

- Ποτέ: 55 άτομα (83,3%)
- Μία φορά: 7 άτομα (10,6%)
- Περισσότερες από μία φορά: 4 άτομα (6%)

Εάν έχεις λάβει τι τα έκανες;

- Απάντησα: 2 άτομα (18,1%)
- Τα έσβησα: 8 άτομα (72,7%)
- Τα προώθησα αλλού: 1 άτομα (9%)

Έχεις πέσει ποτέ ο ίδιος ή έχεις αντιληφθεί κάποιον να πέφτει θύμα εκφοβισμού στο διαδίκτυο;

- Ποτέ: 62 άτομα (75,6%)
- Λίγες φορές: 17 άτομα (20,7%)
- Αρκετές φορές: 3 άτομα (3,7%)

Οι γονείς ελέγχουν τα sites που επισκέπτεσαι;

- Ποτέ: 42 άτομα (51,2%)
- Σπάνια: 29 άτομα (35,4%)
- Πάντα: 11 άτομα (13,4%)

Θεωρείς το διαδίκτυο ασφαλές;

- Καθόλου: 10 άτομα (12,1%)
- Λίγο: 23 άτομα (28%)
- Αρκετά: 41 άτομα (50%)
- Πολύ: 8 άτομα (9,8%)

Έχεις διαβάσει οτιδήποτε σχετικά με την ασφάλεια στο διαδίκτυο;

- Όχι: 19 άτομα (23,1%)
- Ναι: 23 άτομα (28%)
- Μερικά πράγματα: 40 άτομα (48,8%)

ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

Το 2005, στα πλαίσια αστυνομικής επιχείρησης με την κωδική ονομασία «STORM» σχηματίστηκε δικογραφία σε βάρος είκοσι Ελλήνων χρηστών του διαδικτύου, κατηγορούμενοι μεταξύ άλλων και για πορνογραφία ανηλίκων κατ' εξακολούθηση.

ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

Στη Χαλκίδα το 2006 συνελήφθη από αστυνομικούς του Τμήματος Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της Ασφάλειας Αττικής, 32χρονος Έλληνας καθηγητής Φυσικής, που ζούσε και εργαζόταν στη Γερμανία, ο οποίος είχε δημιουργήσει ιστοσελίδα με υλικό παιδικής πορνογραφίας, το οποίο διακινούσε μέσω δικτυακών διευθύνσεων με σκοπό το κέρδος.

ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ

Πριν από λίγους μήνες μία νέα μόδα ενός παιχνιδιού ονόματι «μπλε φάλαινα» που κάνει θραύση στο εξωτερικό, ήρθε και στη χώρα μας με σκοπό την αποπλάνηση ανηλίκων και την οδήγηση τους στην αυτοκτονία. Μία 15χρονη από την Κατερίνη λίγο έλειψε να αποτελέσει τα πρώτο θύμα του παιχνιδιού. Η νεαρή νοσηλεύτηκε στο νοσοκομείο Παπαγεωργίου αφού σύμφωνα με την αστυνομία μεταφέρθηκε εκεί από τους γονείς της.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Η αυξανόμενη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και του διαδικτύου έχει δώσει νέες διαστάσεις στη συμβατική εγκληματικότητα καθιστώντας την απειλητική και επικίνδυνη ιδιαίτερα στους ανήλικους χρήστες
- Οι σύγχρονες εγκληματικές απειλές χαρακτηρίζονται από τη χρησιμοποίηση της τεχνολογίας και υψηλής τεχνογνωσίας
- Η αντιμετώπιση τους είναι ζήτημα καίριας σημασίας για την πρόληψη εκδήλωσης επιθέσεων, αλλά και την ελαχιστοποίηση τους
- Η πολιτική ασφαλείας επιβάλλει συνδυασμό τεχνολογικών μέτρων και συνεχούς εκπαίδευσης τόσο των γονέων και των εκπαιδευτικών, όσο και των νεαρότερων χρηστών

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ